

T.C.
Sağlık Bakanlığı
Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü
Tüberküloz Dairesi Başkanlığı

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI

**TÜBERKÜLOZ HASTALARINA YÖNELİK
ŞARTLI VE DÜZENLİ NAKDİ SOSYAL YARDIM
KILAVUZU**

ANKARA-2023

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	3
A. GİRİŞ, AMAÇ VE KAPSAM.....	4
B. GENEL BİLGİLER	4
C. NAKDİ SOSYAL YARDIM SÜREÇLERİ	7
1. Nakdi Sosyal Yardım Programından Yararlanma Şartları	7
2. Nakdi Sosyal Yardımdan Yararlanacak Hastalarda Doğrudan Gözetimli Tedavi Uygulamaları.....	7
3. Nakdi Sosyal Yardım Programına Başvuru	9
4. UTS Sosyal Yardım Modülü Üzerinden Başvuru İşlemleri.....	9
(a) Ayaktan Tedavi Gören Hastalar için Sosyal Yardım Başvurusu:	10
(b) Yatarak Tedavi Gören Hastalar için Sosyal Yardım Başvurusu:	10
(c) İlave Bakım Yardımı Başvurusu	11
5. Nakdi Sosyal Yardım Süreleri.....	13
(a) Birden Fazla Tüberküloz Hastalık Türüne Göre Yardım Süresinin Değerlendirilmesi.....	14
6. Sosyal Yardım Modülünde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar	14
7. Nakdi Sosyal Yardımın İzlemi	17
8. Tedavi Süresinin Değişmesi	19
9. Nakdi Sosyal Yardımın Durdurulması	19
10. Nakdi Sosyal Yardımın Sonlandırılması	19
11. İkamet Değişikliği- Dosyanın Nakli Sonrası Sosyal Yardım Modülünde Kurum Değişikliği	20
12. Kurumsal E-Posta ve Yazılım Destek.....	21
13. Sosyal Yardım Modülü Kullanıcıları	21
Ç. EKLER	22
Ek 1- Sağlık Bakanlığı ile Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Arasında İmzalanan Protokol	22
Ek 2- Hasta Bilgilendirme ve Taahhüt Formu	26

KISALTMALAR

ASHB	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
ADNKS	Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
BSYBS	Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi Sistemi
ÇİD	Çok ilaca Dirençli Tüberküloz
DGT	Doğrudan Gözetimli Tedavi
HSYS	Halk Sağlığı Yönetim Sistemi
MERNİS	Merkezi Nüfus İdare Sistemi
SSPE	Subakut Sklerozan Panensefalit
SYDV	Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
TSM	Toplum Sağlığı Merkezi
UTS	Ulusal Tüberküloz Sistemi
VSD	Verem Savaşı Dispanseri
YİD	Yaygın İlaç Direnci Olan Tüberküloz

TÜBERKÜLOZ HASTALARINA YÖNELİK ŞARTLI VE DÜZENLİ NAKDİ SOSYAL YARDIM KILAVUZU

A. GİRİŞ, AMAÇ VE KAPSAM

Kronik ve bulaşıcı hastalıklar birey ve toplum sağlığını tehdit ederek mali ve psiko-sosyal kayıplara neden olmaktadır. Bu gibi durumlarda tedavinin başarılı olması, tedaviye uyum sağlanması ve devamı için hastaların sosyal ve ekonomik olarak desteklenmeleri gerekmektedir.

Tüberküloz tedavisinin uzun sürmesi, hastaların tedavi süresince çalışamamaları, dışlanma ve damgalanma gibi nedenlerle hastalar ve aileleri psiko-sosyal ve maddi desteğe ihtiyaç duymaktadır. Tüberküloz hastaları, nakdi destek verilmediği takdirde tedavilerini devam ettirmekte güçlük çekmekte ve hastalığın bulaşıcı özelliği nedeniyle toplum sağlığı açısından risk oluşturmaktadır.

Bu kılavuzun amacı, Sağlık Bakanlığı ile Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (ASHB) arasında 12.12.2017 tarihinde imzalanan protokol çerçevesinde (Ek 1), tüberküloz hastalarına yapılacak şartlı ve düzenli nakdi sosyal yardımın uygulama alanlarını ve işleyişini düzenlemektir.

B. GENEL BİLGİLER

- Sağlık Bakanlığı'nda nakdi sosyal yardım programı kapsamındaki iş ve işlemleri yürütmek için <https://hsys.saglik.gov.tr/Account/Login> adresindeki Halk Sağlığı Yönetim Sistemi (HSYS) içindeki Ulusal Tüberküloz Sistemi (UTS)-Sosyal Yardım Modülü kullanılır.
- Her ilde il sağlık müdürlüğü yetkilisi (il sağlık müdürü ya da il sağlık müdürü tarafından bir asıl ve bir yedek olarak belirlenecek başkan veya başkan yardımcısı), tüberküloz il koordinatörü, her verem savaşı dispanserinde (VSD) çalışan en az bir hekim ve en az bir sağlık çalışanı, il bilgi işlem yöneticisi (admin) tarafından UTS Sosyal Yardım Modülü için yetkilendirilir.
- Yetkilendirilmiş sağlık personeli, sisteme her gün giriş yaparak programın yönetilmesi, izlenmesi ve değerlendirilmesini elektronik sistem üzerinden yapar.
- Nakdi sosyal yardım talep eden hastanın bilgileri, en uç noktada bulunan yetkilendirilmiş

sağlık personeli (hekim/hemşire) tarafından sisteme kayıt edilir. Kaydedilen hastanın Doğrudan Gözetimli Tedavi (DGT) planlaması yapılmış olmalıdır. Başvuru sisteme kaydedildiği anda DGT ve başvuru sürecinin takibi yapılmalıdır.

5. Sosyal yardım modülüyle ilgili kişisel sağlık bilgilerinin güncellenmesi, hastanın tedaviye uyumunun takip edilmesi, tedavi sürecinin takibi, tüberküloz hastalık türünün belirlenmesi, tedavi durumunun güncellenmesi, yardımın devam etmesi ya da tıbbi kriterlere uyumsuzluk nedeniyle durdurulması/iptali için onay verilmesi gibi süreçlerde esas sorumluluk sisteme yardım başvurusu yapan VSD’de çalışan yetkilendirilmiş sağlık personeline aittir.
6. “İlave Bakım Yardım Ödemesi” talebinin değerlendirilmesinde ve il sağlık müdürlüğü yetkilisine iletilmesinde esas sorumluluk VSD hekimi ve Tüberküloz İl Koordinatörüne aittir.
7. Hastayla ilgili nakdi sosyal yardım başvurusu ve ilave bakım yardımı ödemesi ile ilgili kontrollerin yapılarak son onayın verilmesiyle ilgili **esas sorumluluk il sağlık müdürlüğü yetkilisine aittir**. İl sağlık müdürlüğü yetkilisi tarafından onaylanmış yardım başvurusu, sistem tarafından Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (ASHB) sistemine gönderilir.
8. Nakdi sosyal yardım müracaatları Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı (SYDV)’na yapılır. Taleplerin değerlendirilmesi ve karara bağlanması SYDV’nin yetki ve sorumluluğundadır.
9. Müracaat, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS)’nde kayıtlı bulunan yerleşim yerindeki SYDV’ye hastanın kendisi veya aynı hanede ikamet eden yasal velisi/vasisi tarafından yapılır.
10. Nakdi sosyal yardım ve ilave yardım sürecinde gerek UTS Sosyal Yardım Modülü aracılığıyla dispanserler tarafından İl Sağlık Müdürlüğüne yapılan bildirimlerde, gerekse İl Sağlık Müdürlüğüne iletilen bilgi, belge ve verilerle ilgili süreçlerde (DGT beyanı ile ilgili belge ve kayıtların düzenlenmesi, DGT gözetmenlerinin denetimi/kontrolü, yardımla ilgili kişisel sağlık alanına giren bilgilerin UTS ve Sosyal Yardım Modülünde güncellenmesi, hastanın tedaviye uyumunun takip edilmesi, tedavi sürecinin takibi, tedavi durumunun güncellenmesi, yardımın devam etmesi ya da tıbbi kriterlere uyumsuzluk nedeniyle durdurulması için onay verilmesi gibi) mali, idari ve hukuki sorumluluk; hastanın DGT gözetmeni, VSD hekimi, tüberküloz il koordinatörü ve il sağlık müdürlüğü yetkilisine aittir. Bir hasta için birden fazla DGT gözetmeni atanmışsa, her gözetmen, sorumlu olduğu zaman dilimi içerisinde gerçekleşen olayları zamanında hastanın sorumlu olduğu VSD hekimine bildirir.
11. VSD yetkilisi, hastanın yardım alıp almadığına bakmaksızın Tablo 1’de gösterilen tedavi

sürelerinin bitmesine kadar tedavi sürecine ilişkin verileri güncel tutmalıdır.

12. Nakdi sosyal yardımlarla ilgili işlemlerin kılavuza uygun olarak yürütülmesi İl Sağlık Müdürü'nün sorumluluğundadır.

C. NAKDİ SOSYAL YARDIM SÜREÇLERİ

Yardımdan yararlanma şartlarını sağlayan tüberküloz hastalarına verilecek yardım miktarı ASHB tarafından belirlenir.

Nakdi sosyal yardım müracaatları, hastanın ikamet ettiği ilçedeki SYDV'ye yapılır. Taleplerin değerlendirilmesi ve karara bağlanması SYDV'nin yetki ve sorumluluğunda olup ödemeler ASHB tarafından kişilerin hesaplarına yapılmaktadır.

Hanede birden fazla tüberküloz hastası bulunması durumunda, gerekli şartlar sağlansa bile tek bir tüberküloz hastası için ödeme yapılmaktadır.

Bir kişiye hem tüberküloz hem de Subakut Sklerozan Panensefalit (SSPE) tanısı konulmuş olması durumunda, HSYS'den bu kişi için BSYBS'ye hastalık için yardım dosyası oluşturulur. Miktarı yüksek olan yardım için ödeme yapılmaktadır.

1. Nakdi Sosyal Yardım Programından Yararlanma Şartları

Yardım programından faydalanabilmek için;

- (a) T.C. vatandaşı olması,
- (b) VSD biriminde fiziksel dosya açılması ve UTS'ye kayıtlı olunması,
- (c) Halen tüberküloz tedavisi alması,
- (d) Sağlık Bakanlığınca uygulanan tüberküloz tedavisini kabul edeceğini, tedaviye uyumlu olacağını ve ilaçlarını her gün sağlık personeli gözetiminde alacağını taahhüt etmesi,
- (e) VSD hekimi tarafından uygun görülen, aşağıdaki "Nakdi sosyal yardımdan yararlanacak hastalarda DGT uygulamaları"ndan birini kabul etmesi gerekir.

2. Nakdi Sosyal Yardımdan Yararlanacak Hastalarda Doğrudan Gözetimli Tedavi Uygulamaları

Doğrudan Gözetimli Tedavi (DGT): Tüberküloz hastasının, tüm tedavi süresince, ilaçlarının her dozunu, denetleyen bir görevli ya da sorumlu bir kişinin gözetiminde içmesi ve bu durumun kaydedilmesi esasına dayanan bir tedavi şeklidir. Hastaya tedavi başlandığı anda DGT planlaması yapılmalıdır.

Video DGT (VGT): Hastanın ilacını içerken bir sağlık çalışanına elektronik ortamda görüntülü bağlanması veya ilacını içtiği anı kaydedip video göndermesidir. DGT denetimlerinde göstermek amacıyla hastaya ait en az son 5 güne ait fotoğraf/video saklanmalıdır. Denetimlerde DGT formu incelenir gerekirse hastayla da görüşme yapılabilir.

Nakdi sosyal yardımdan yararlanacak hastalarda DGT uygulamaları:

(a) VSD sağlık personeli tarafından yapılan DGT uygulamaları:

- Dispanserde,
- Hastanın evine gidilerek,
- Video/Tele DGT uygulaması (VSD sağlık personeli ile hasta arasında görüntülü iletişimle DGT uygulaması)

(b) VSD dışı diğer kurumlarda yapılan DGT uygulamaları:

- Hastanın, ilacını içerken çekilen fotoğraf ya da videosunun, kayıtlı olduğu VSD sağlık personeline gönderilerek DGT yapılması.

(c) Yatarak tedavi gören hastalarda DGT uygulamaları:

- Hastanede DGT uygulaması zorunludur. Tüberküloz Tanı ve Tedavi Rehberiyle belirlenmiş kriterlere uygun olarak DGT yapılır. Hastaya hastanedeki hekimi tarafından taahhütname imzalatılır ve kayıtlı olduğu VSD'ye gönderilir.
- Servis hemşiresi, tedavi zamanlarında, her hasta için "Aylık DGT İzlem Cetveli"ni günlük olarak imzalar. Aylık DGT İzlem Cetveli hastanın dosyasında saklanır. Sosyal yardım alan hastaların Aylık DGT İzlem Cetvelinin bir örneği (e-posta, faks vb.) ay sonunu müteakip hastanın kayıtlı olduğu VSD'ye gönderilir. Servis hemşiresi, hastanın hastaneden ayrılması veya taburcu olması durumunda ilgili VSD ile iletişime geçerek bilgi verir. Taburcu olan hastanın dosyasında, VSD'ye örnekleri gönderilen Aylık DGT İzlem Cetvelinin nüshaları da bulunmalıdır.

(d) 15 yaş altı hastalara bir ebeveyni veya vasisi tarafından, VSD hekimince uygun görülen bir DGT yöntemi uygulanabilir.

(e) Yukarıdaki maddeler dışında kalan durumlarda il sağlık müdürlüğü yetkilisinden onay alınması gerekmektedir.

3. Nakdi Sosyal Yardım Programına Başvuru

VSD'den nakdi sosyal yardım programına başvuru aşamaları şunlardır:

- I. Tüberküloz hastası; nakdi sosyal yardım programı, DGT uygulamaları ve başvuru şartları hakkında bilgilendirilir.
- II. Hastaya uygulanacak DGT y ö n t e m i belirlenir, tedaviyi kabul ettiğine dair ve DGT'ye uyum konusunda **Hasta Bilgilendirme ve Taahhüt Formu** (Ek-2) imzalatılır.
- III. Nakdi sosyal yardım talep eden hastanın bilgileri yetkili sağlık personeli tarafından <https://hsys.saglik.gov.tr/Account/Login> adresi kullanılarak UTS Sosyal Yardım Modülü'ne kaydedilip başvurusu oluşturulur (UTS'de kaydı olmayan hastaların başvuruları sosyal yardım modülüne kayıt edilemediğinden öncelikle hastanın UTS Tüberküloz Modülünde kayıt edilmesi gereklidir).
- IV. Yatan hastaların başvuru işlemleri hastane, VSD arasında hasta velisi/kanuni vasisinin aracılığıyla yürütülür.

4. UTS Sosyal Yardım Modülü Üzerinden Başvuru İşlemleri

Sosyal Yardım Başvuru Ekle Alanı'na hasta T.C. kimlik numarası yazılır ve sorgulama yapılır. Sorgulama sonucunda açılan ekranda Hasta Kimlik Bilgileri Alanı, Merkezi Nüfus İdare Sistemi (MERNİS)'nden otomatik olarak gelir. Hasta İletişim Bilgileri alanında MERNİS'den gelen bilgiler görülür. Eksik bilgiler mutlaka tamamlanır (telefon numarası, mahalle/köy adı vs.). Sosyal Yardım Modülü'nde hastanın adres bilgileri değiştiğinde yeni adres bilgileri MERNİS'den alınarak sisteme yansıtılmalıdır.

Hastalık Bilgileri alanında ICD-10 tanı kodu bilgisi, tanı tarihi ve tedavi başlama tarihi Tüberküloz Modülü'nden otomatik olarak gelir. (İlgili verilerin gelip gelmediği doğruluğu mutlaka kontrol edilmelidir). Kontrolün yapıldığı tarih itibarıyla tanı, tetkik ve tedaviye göre uygun tüberküloz hastalık türü kullanıcı tarafından seçilir. Kayıt yapıldıktan sonraki süreçte Tüberküloz Modülü'ndeki güncellemeler Sosyal Yardım Modülüne yansımayacağı için buradaki güncellemeler manuel olarak düzeltilir. Hastanın Tüberküloz Hasta İzleme Fişi (VSD-11) taranarak veya fotoğrafı çekilerek dosya yükleme alanına yüklenir. Tedavi başlama tarihi Sosyal Yardım Modülü, UTS'deki Tedavi sekmesi ve yüklenen VSD-11 formu ile aynı olmalıdır. VSD-11

formunda hastanın tedavisinde kullanılan ilaçlar, DGT gözetmeni ve DGT uygulama yeri yazılmalıdır. Eğer hastaya ayrıca İlave Bakım Yardımı başvurusu yapılmak isteniyorsa hastanın yaşadığı ortamın fotoğrafları ve tutanak da bu alana yüklenir.

(a) Ayaktan Tedavi Gören Hastalar için Sosyal Yardım Başvurusu:

Kayıtların doğru, tam/eksiksiz olmasından ve sistem içindeki kontrollerden VSD hekimi ve tüberküloz il koordinatörü sorumludur. Tüberküloz İl koordinatörü, ildeki bütün başvuruları değerlendirir, uygun gördüğü başvuruları onaylar, diğerlerini gerekçeli olarak reddeder. Koordinatör, 2 (iki) iş günü içinde başvuruyu sonuçlandırır. Tüberküloz İl koordinatörü onayından geçen başvurular il sağlık müdürlüğü yetkilisinin onayına gider. İl sağlık müdürlüğü yetkilisi, tüberküloz il koordinatörü tarafından sosyal yardım başvurusu onaylandıktan sonraki en geç 3 (üç) iş günü içinde başvuruyu sonuçlandırır. İl sağlık müdürlüğü yetkilisi tarafından reddedilen başvurular, başvuruyu oluşturan yetkili sağlık personeli tarafından sistemden takip edilmelidir.

Sosyal Yardım modülündeki hastaya ait verilerde eksiklik veya hata tespit edildiğinde sosyal yardım modülüne tanımlanmış tüberküloz il koordinatörü, il sağlık müdürlüğü yetkilisi, başvuru talebini reddedebilir. Başvuru reddedildiğinde “İşlemler” sütununda “Hareket Geçmiş” seçilir ve reddedilme nedeni kontrol edilir. Hareket geçmişindeki reddetme nedeni ivedilikle değerlendirmeye alınmalıdır. Bu sebeple tüm reddedilen dosyalarla ilgili işlemler tüberküloz il koordinatörlüğü ve VSD birimi tarafından günlük takibi yapılmalıdır. Reddedilme sebebini ortadan kaldıracak duruma göre, gerekli güncelleme yapıldıktan sonra sıralı birim onayına gönderilmelidir. İl Sağlık Müdürlüğü Yetkilisi onay verdikten sonra hastanın bilgileri Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi Sistemi (BSYBS)’ne iletilir. Bu aşamada olan bilgilerin hala güncellenmesi mümkündür. Başvuru işlemi tamamlanan hastanın Sosyal Yardım Modülündeki “HSYS Onay Durumu” alanında “Hastalık Bilgisi ASHB'ye İletildi/Hasta Vakfa Başvurabilir” iletisi görülür. VSD, sistem üzerinde nakdi sosyal yardım başvurusu oluşturduktan sonra hastayı, ikamet ettiği ilçedeki SYDV’ye yönlendirir. ASHB yetkilisi her ay, hem Sağlık Bakanlığı (Sosyal Yardım Modülü üzerinden) hem de SYDV tarafından Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi Sistemi (BSYBS)’ye iletilen bilgileri kontrol ederek ödeme planı oluşturur. VSD, nakdi sosyal yardım talep eden hastaların başvurularının sonucunu UTS Sosyal Yardım Modülü’nden takip edebilir.

(b) Yatarak Tedavi Gören Hastalar için Sosyal Yardım Başvurusu:

Hastanede yatan tüberküloz hastalarının nakdi yardım başvurularında hastalar, öncelikle tedavilerini

yapan hekim tarafından nakdi yardım konusunda bilgilendirilir. Tedaviye ve DGT'ye uyum konusunda taahhütname imzalatılır. Hastanın hekimi tarafından imzalanmış, hastanın kimlik bilgileri, hastalık bilgileri (ICD-10 kodu tanımlanmış, tanı ve tedavi başlama tarihi, tedavi şeması), hastaneye yatış endikasyonunu içeren belge hazırlanır ve hastanın kaydının olduğu/ikamet ettiği yerleşim birimindeki VSD'ye iletilir (hasta/vasisi/kanuni temsilcisi ve/veya hastanın gerekli yasal izni alınarak; hasta yakını, resmi faks, resmi e-posta vb.).

VSD, hastanın nakdi sosyal yardım başvurusunu, hastane beyanı üzerinden oluşturur (VSD, eksik bilgiler var ise ilgili hastane ile iletişim kurarak ilgili belgeleri tamamlar) ve başvuruya ait işlemler VSD üzerinden yukarıdaki gibi yürütülür. Hastanın yasal velisi/kanuni vasisi tarafından SYDV'ye müracaat yapılır. VSD hekimi tarafından hastanede yatan hasta için başlatılan nakdi sosyal yardım başvurusunda, Sosyal Yardım Modülünde hastanın yattığı hastane adıyla birlikte, yatan hasta olarak bildirim yapılmalıdır.

Yatan Hasta/Ayaktan Hasta alanında hastanede yatan hastalar için "Yatan Hasta" seçeneği işaretlenir ve hastanenin adı seçilir. Hasta taburcu olunca VSD hekimi tarafından güncellenmelidir. VSD yatan hastanın durumunu haftalık/onbeş günlük olarak hastaneden öğrenir.

(c) İlave Bakım Yardımı Başvurusu

Nakdi sosyal yardım başvurusu kabul edilen tüberküloz hastalarının ilave bakım yardımı alabilmeleri için Tüberküloz İl Koordinatörlüğü ve/veya VSD hekimi başkanlığındaki ekip tarafından "VSD değerlendirmesi" yapılmalıdır. Bu kapsamda değerlendirme yapacak ekip, nakdi sosyal yardım alan hastayı ikamet ettiği yerde ziyaret ederek hastanın sosyo-ekonomik durumu ve fiziki yaşam koşulları açısından bir değerlendirme yapar. Hastanın yaşadığı ortam; hijyen, havalandırma, elektrik, su, ısınma, nem ve buzdolabı varlığı açısından değerlendirilir. Ziyaret için araç teminine İl/İlçe Sağlık Müdürlüğü Bulaşıcı Hastalıklar Şubesi destek verir.

Bu değerlendirmelerde aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir:

- Hastanın tıbbi öz bakımını giderip gideremediği (kişi evinde tıbbi bakım alıyorsa belge istenmeli veya tutanakla belirtilmeli) tespit edilmelidir.
- Engelli hastalar için; hasta- yatağa bağımlı ise yatağa bağımlı olmasının sebebi tutanakta belirtilmeli, varsa belgesi alınmalıdır.

- Fiziki yaşam koşullarının iyileştirilmesinin gerekip gerekmediği belirtilmelidir. Evin bulunduğu sokak, dış cephesi, odaları, pencereleri, mutfak eşyaları vb.nin fotoğrafları çekilmelidir (Fotoğrafların boyutu büyük olduğunda sisteme yüklenemeyebilir. Bu nedenle her fotoğraf ortalama 300 KB-400 KB olmalıdır)
- Tüberküloz hastalarına, nakdi sosyal yardım ödemesine ek olarak tıbbi öz bakımlarını gideremedikleri, yatağa bağımlı olarak yaşamlarını sürdürdükleri ve fiziki yaşam koşullarının zaruri olarak iyileştirilmesi gerekliliği (Tüberküloz İl Koordinatörlüğü ve/veya VSD hekimi başkanlığındaki ekip tarafından oluşturulan sağlık biriminin ziyaretiyle değerlendirilecektir. Uygun görülmesi halinde, ziyaretle ilgili tutanak, hastanın yaşadığı mekânın-evin fotoğrafları, varsa diğer bilgi-belgelerle UTS Sosyal Yardım Modülüne yüklenmelidir. Tutulan tutanaklarda ilave yardım için görüş bildirilmelidir. Aksini düşünen personel gerekçeleriyle birlikte görüşlerini yazmalıdır. Belgeler sisteme yüklendikten sonra ilave bakım yardım işlemleri seçilerek Sosyal yardım modülündeki sıralı birim İl koordinatör kontrol ve değerlendirmesi ile onay alınmalıdır. Sosyal yardım modülüne kayıtlı İl Sağlık Müdürlüğü yetkilisince de gerekli kontrol ve değerlendirme yapılarak onaylanması halinde ilave bakım yardımı ödemesi istemi gerçekleştirilecektir. SYDV tarafından ilave bakım yardımı başvurusu değerlendirilir.

İlave bakım yardımı alan hastalara yüz yüze görüşme yoluyla bu yardımın neden verildiği belirtilmelidir. Nakdi sosyal yardımdan faydalanan hastalara yeniden yapılacak ev ziyaretleriyle durumu gözden geçirilerek fiziki yaşam koşulları ve sosyo-ekonomik durumlarıyla ilgili olumlu bir değişme olup olmadığı tekrar tutanak altına alınmalıdır. Ziyaret öncesi hasta evde sağlık birimlerinden destek alıyorsa onlarla görüşme yapılabilir.

Ev ziyaretleri için İl Sağlık Müdürlüğünden/İlçe Sağlık Müdürlüğünden/Toplum Sağlığı Merkezi (TSM)'den eşlik etmesi için sosyal çalışmacı, sosyolog ve/veya psikolog talep edilebilir.

Tüberküloz hastalarına nakdi sosyal yardımla ilgili olarak yapılacak değerlendirme ve ev ziyaretlerinde İl Sağlık Müdürlüğü ve SYDV karşılıklı olarak gerekli desteği sağlayacaktır. Bu amaçla vakıfla bir ön görüşme yapılarak hastaya yapılacak ziyaretle ilgili öneriler alınabilir. Tüberküloz hastalık türüne göre belirlenmiş yardım süresi tamamlandığında hastanın ilave bakım yardımı da nakdi sosyal yardımla birlikte sonlandırılır.

5. Nakdi Sosyal Yardım Süreleri

Program kapsamında tüberküloz hastalarına yapılacak nakdi sosyal yardımların süresi, devamı, tıbbi şartları ve sağlık mevzuatı ile ilgili diğer kriterler Sağlık Bakanlığı mevzuatı kapsamında değerlendirilerek karar verilmektedir. UTS Sosyal Yardım Modülü “Hasta Bilgileri” alanında hasta için uygun olan “Tüberküloz Hastalık Türü” seçilir ve yardım süresi görülür. Tüberküloz hastalık türü sisteme yüklenen evraklarla da doğrulanmalıdır. Tablo 1’de tüberküloz hastalık türüne göre yardım süresi belirtilmiştir.

Tablo 1. Tüberküloz Hastalık Türüne Göre Yardım Süresi

Tüberküloz Hastalık Türü	Yardım Süresi
İlaça duyarlı tüberküloz (yeni, nüks, terkten dönen, başarısızlıktan gelen olgular)	12 ay
Birinci seçenek ilaçlara dirençli tüberküloz (izoniyazid ve/veya pirazinamid dirençli)*	15 ay
Rifampisin direnci/çok ilaca dirençli/yaygın ilaç direnci olan tüberküloz**	Tedavi sonlandırma tarihi + 6 ay
Kemik/santral sinir sistemi/miliyer tüberküloz/silikotüberküloz	18 ay
İkinci seçenek ilaçlarla tedavi edilen tüberküloz**	Tedavi sonlandırma tarihi + 6 ay

* Streptomisin ve Etambutol, Sosyal Yardım Modülünde 1.Seçenek ilaçlara dirençli tüberküloz hastalık türü içerisinde değerlendirmeye alınmaz.

** Maksimum süre 24+6=30 aydır. Burada dikkat edilmesi gereken en önemli husus; Tedavi başlangıcı ile tedavi tamamlama /Kür tarihleri arasındaki süre 24 ayın altında ise yardım süresi 30 aydan kısa olacaktır.

UTS’de hastanın tedavisi “tedavi tamamlama” ve “kür” olarak sonlandırıldığında ivedilikle Sosyal Yardım Modülüne de tarih girişi yapılmalıdır. **Sonlandırma tarihi sisteme girildiğinde** yardım bitiş tarihi de otomatik olarak güncellenecektir.

UTS’de bir hastanın Muayene Sonucu ekranında “tedavi sonucu” girildiğinde hatırlatma amaçlı tüberküloz il koordinatörü ile Sosyal yardım modülüne kayıt yapan kullanıcıya e-posta gönderilir. “Tedavi sonucu” girişi ile birlikte Sosyal Yardım Modülü sistemine de giriş yapılarak “Tedavi Durumu” alanında da Sosyal Yardım Modülü güncellemesi (“tedavi sonucu” verisine uygun olarak) yapılmalıdır.

(a) Birden Fazla Tüberküloz Hastalık Türüne Göre Yardım Süresinin Değerlendirilmesi

Tüberküloz hastalık türü tanı, tetkik ve tedavi durumuna göre belirlenir. Başvurusu yapılan mevcut TB hasta dosya kapsamında birden fazla hastalık türü tespit edildiğinde, tedavi durumuna göre en uzun süreye sahip tüberküloz hastalık türü seçilmelidir.

Tedavi durumu “**tedavi devam ediyor**” sürecindeyken; aşağıda en uzun süreden en kısa süreye göre sıralanmıştır:

- Rifampisin direnci/çok ilaca dirençli/yaygın ilaç direnci olan tüberküloz
- İkinci seçenek ilaçlarla tedavi edilen tüberküloz
- Kemik/santral sinir sistemi/miliyer tüberküloz/silikotüberküloz
- Birinci seçenek ilaçlara dirençli tüberküloz (izoniyazid ve/veya pirazinamid dirençli)
- İlaça duyarlı tüberküloz (yeni, nüks, tedavi terkten dönen, tedavi başarısızlığından gelen olgular)

Tedavi durumu “**tedavi tamamlama/kür, ilaçsız kontrol döneminde**” en uzun süre değişebilir. Bu süreçte özellikle anlık hasta dosya bilgisi içeriğinde Tanı, Tetkik ve Tedavi durumuna göre TB hastalık türünü etkileyen 5 durumdan hangileri varsa her biri için Tablo 1.deki **Tüberküloz Hastalık Türüne Göre Yardım Süresi** şemasına göre, yardım bitiş tarihleri alt alta dizilerek hesaplanır. Yardım bitiş tarihi süresi en son bitecek olan (en uzun süreli olan) seçilir.

Tedavi durumu “**tedavi tamamlama/kür, ilaçsız kontrol dönemi bitti**” seçimi yapılabilmesi için yardım bitiş tarihinin gelmiş olması gerekir (İlgili seçim yapılmadan önce doğru hastalık türü seçimi teyidi, üstte anlatılan bilgilendirme doğrultusunda mutlaka yapılmış olmalıdır).

6. Sosyal Yardım Modülünde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

Sosyal yardım modülü üzerinden yardım alan veya alacak olan her tüberküloz hastası için aşağıdaki bilgilerin kontrolü mutlaka yapılmalıdır.

- I. **TANI** kısmında; aşağıdaki tanılardan herhangi biri varsa yardım süresini uzatabileceğinden kontrol edilmesi gerekir:
  - Kemik tüberkülozu türleri, Santral sinir sistemine ait tüberküloz, Miliyer tüberküloz veya Siliko tüberküloz olup olmadığına bakılır.
  - Tanı kısmında “A18: Organların tüberkülozu, diğer”, “A18.8: Tüberküloz, diğer tanımlanmış

organların” durumları var ise tüberküloz hastalık türüne etki edip etmediğinin belirlenebilmesi için hangi organın tutulduğu mutlaka belirtilmelidir.

- II. **TETKİK** kısmında; **tanı tarihinden** 3 ay öncesi ve 15 gün sonrası da dahil olmak üzere tedavi başlangıç tarihinden, yardım süresi bitişine kadar tüm tetkikler kontrol edilmelidir. UTS ve Tüberküloz Laboratuvar Sürveyans Ağı (TuLSA) kapsamında tetkikler değerlendirilecektir.
- Tetkik kısmında İzonyazid, Pirazinamid ve/veya Mycobacterium bovis direnci varsa birinci seçenek ilaçlara dirençli tüberküloz seçilir.
  - Tetkik kısmında Rifampisin direnci olması yanı sıra ÇİD-TB veya YİD-TB durumunda Rifampisin direnci/çok ilaca dirençli/yaygın ilaç direnci olan tüberküloz seçilmelidir.
- III. **TEDAVİ** kısmında; hastanın kullandığı ikinci seçenek ilaçların referans hastane onayı ile kullanılan ve/veya Bakanlık tarafından gönderilmiş anti-tüberküloz ilaçlar olup olmadığı kontrol edilmelidir.
- Referans hastane onayı ile kullanılan ve/veya Bakanlık tarafından gönderilmiş ikinci seçenek anti-tüberküloz ilaç kullanan hasta için tüberküloz hastalık türü seçiminde önemlidir (“**ikinci seçenek ilaçlarla tedavi edilen tüberküloz**” yönüyle hastalık türünün esasının belirlenmesinde değerlendirilmektedir).
- IV. **ÖLÜM, YURTDIŞI NAKİL ve TÜBERKÜLOZ DEĞİL** durumlarından biri tespit edildiğinde, sosyal yardım modülündeki “tedavi durumu” alanında da aynı gün güncellenmelidir.
- V. **DGT uygulamasında** ilaçlarını 5 iş günü tıbbi gerekçe olmadan kullanmayan hastanın “tedavi durumu” “**ilaçlarını 5 iş günü tıbbi gerekçe olmadan kullanmadı**” olarak güncellenmelidir. Bu hasta tekrar ilaç içmeye başlarsa “Tedavi Durumu” “**Tedaviye devam ediyor**” şeklinde mutlaka güncellenmelidir. Tekrar ilaç içmeye **başlamayan** hastaya “**tedavi tamamlama/kür, ilaçsız kontrol döneminde**” bilgisi girilmemelidir. 2 ay boyunca tekrar ilaç içmeye başlamamışsa “**Tedavi terk**” yönünden değerlendirilmelidir.
- VI. **TEDAVİ BAŞLANGIÇ TARİHİ**, tüberküloz hastasının tanısı konulduktan sonra ilk kez tüberküloz tedavisini başlayan sağlık kurumunun tedavi başlangıç tarihi dikkate alınır. Bu sebeple hasta VSD’ye gelmeden önce başka sağlık kurumu tarafından tüberküloz tedavisi alıp almadığı incelenmelidir. Dispensere gelmeden hastanede tüberküloz tedavisi başlanmış ise bu tarih “tedavi başlangıç tarihi” olarak kabul edilir. Bu durumda tanı tarihi tüberküloz tedavisi başlanan sağlık kurumundan alınmalıdır.

VII. TEDAVİ TAMAMLAMA/KÜR İLAÇSIZ KONTROL DÖNEMİNDE, Tedavi tamamlama/kür tarihi girildikten sonra tüberküloz hastalık türüne göre belirlenen yardım süresi bitiş tarihine kadar olan süreç tedavi durumu: **“tedavi tamamlama/kür, ilaçsız kontrol döneminde”** olarak belirlenmiştir.

İlaçsız kontrol dönemine geçmeden önce ve geçtikten sonra dikkat edilecek hususlar;

1. **“İlaçlarını 5 iş günü tıbbi gerekçe olmadan kullanmadı”** durumundaki hastaya ilişkin olarak tüberküloz hastası, **halen “Tüberküloz ilacı içmiyorsa”** tedavi tamamlama/kür tarihi girilmemeli ve tedavi durumu alanına sehven dahi olsa **“tedavi tamamlama/kür, ilaçsız kontrol döneminde”** kesinlikle işaretlenmemelidir. Hastanın ilaçlarını içmediği süre hesaplanarak **“Tedavi terk” (yardım alamaz)** yönünden değerlendirilmelidir.

2. Yardım süresinin değişmesine yol açacak, “tüberküloz hastalık türü” değişip değişmediğini belirlemek için tanı/tetkik/tedavi şeması durumu kontrol edilmelidir.

3.Yardım süresini kesebilecek; tedavi başarısızlığı, ölüm, yurt dışı nakil, tüberküloz değil vb. durumlarda da yardım alamaz.

4.Yardımanın durmasına sebep olabilecek olan, SYDV'nın sınırları dışına çıkılan ikametgah değişikliğinde yeni ikametgah bölgesindeki SYDV'ye süreci içinde başvuru olmazsa yardım durdurulur. Kılavuzun **“kurum değişikliği”** bölümü mutlaka incelenmelidir.

*Üstte bildirilen durumlar yardım süresi bitiş tarihine kadar mutlaka her ay kontrol edilmeli ve yardım süresini değiştirecek/durduracak/kesebilecek durumlar varsa mutlaka güncellenmelidir.

VIII. TEDAVİ TAMAMLAMA/KÜR İLAÇSIZ KONTROL DÖNEMİ BİTTİ, sosyal yardım modülüne göre tüberküloz hastalık türü ile belirlenmiş yardım süresinin tamamlanmasıdır.

-Sosyal yardım modülü esasınca belirlenen kontrol süresinin bitme sınırı yardım bitiş tarihidir. Sosyal yardım kılavuzu ile belirlenmiş, kontrol süreci, tıbbi amaçlı kontrol sürecinden farklıdır.

-Tıbbi amaçlı kontrol süreci; takip eden hekim tarafından, hastanın tıbbi durumu değerlendirilerek, tüberküloz tanı ve tedavi rehberleri esasınca sürdürülmektedir. Sosyal yardım kılavuzu tıbbi amaçlı kontrol süresini belirlememektedir.

IX. İKAMETGÂH ADRESİ; hastanın yardım başvurusu yapabileceği yerdir. Yardım için ikametgâh adresinin bulunduğu yerdeki VSD ve sosyal yardım ve dayanışma vakfına başvuru yapılmalıdır.

7. Nakdi Sosyal Yardımın İzlemi

VSD’de yetkili sağlık personeli tarafından, nakdi sosyal yardım alan hastanın; VSD’deki kontrol gününde veya hastanın durumunda değişiklik olması halinde (kontrole gelmeme, hekim bilgisi dışında tedaviye ara verme, ilaç içmeyi reddetme, tedaviyi terk etme (takip dışı kalma), tedavi tamamlama, kür, hastanın tüberküloz olmadığına anlaşılması, ölüm) UTS Sosyal Yardım Modülünden “Tedavi Durumu” bilgisini günceller.

- Hastanın tedavisi düzenli olarak devam ediyor, ilaçlarını gözetim altında alıyor (DGT) ise “Tedavi Durumu” alanı “Tedaviye Devam Ediyor” şeklinde kalır.
- Tedavisi sonlandırılan (tedavi başarısızlığı hariç) hastanın, tedavi durumu, “Tedavi Tamamlama/Kür, ilaçsız kontrol döneminde” olarak işaretlenir.
- Yardım süresinin bitişyle “Tedavi Tamamlama/Kür, ilaçsız kontrol dönemi bitti” olarak işaretlenir.
- TB değil yapılan hastanın dosyası “TB değil” olarak kapatılır.
- Ölen hastaların dosyası “Ölüm” olarak kapatılır.
- Yurt dışı nakil yapılan hastanın dosyası “Yurt dışı nakil” olarak kapatılır.
- Tedaviye kendi isteğiyle ara veren, reddeden, hastaların durumu ise “ilaçlarını 5 (beş) İş Günü Tıbbi Gerekçe Olmadan Kullanmadı” olarak güncellenir.

Tedavi durumu güncellenirken **“Tüberküloz hastalık türü tespit edilirken Tanı, Tetkik ve Tedavi kısmında dikkat edilmesi gereken hususlar”** başlığında yer alan konular da göz önünde bulundurulmalıdır.

Tıbbi gerekçeler (ilaca bağlı yan etki vb.) nedeniyle sosyal yardım, ilaca ara verme süresi: 2 (iki) ay oluncaya kadar sosyal yardım almaya devam edebilir. Tıbbi gerekçe nedenleri, ilaca ara verme başlangıcında ve bitişinde, UTS’de ve Sosyal yardım modülünde hareket geçmişinde mutlaka kayıtlı olmalı, Sosyal Yardım Modülünde, güncellemeleri mutlaka yapılmalıdır. Güncelleme yapılırken **VSD-11 yeniden** yüklenmelidir. Tıbbi gerekçeler nedeniyle tedaviye ara verilme süresi 2 (iki) aylık süre aşımına izin verilmeyecek şekilde izlenmelidir. Tedaviye 2 (iki) aydır başlanmamış olması durumunda, Sosyal Yardım Modülü tedavi durumu: “tedavi terk” olarak güncellenmelidir. UTS kayıtlarında “Takip dışı kalan / Tedavi Terk” durumu kayıt altına alınmalıdır. Her güncelleme sonrası kayıtlar, sırasıyla tüberküloz il koordinatörü ve il sağlık müdürlüğü yetkilisi tarafından onaylanmalıdır.

Nakdi sosyal yardım alan hastalarda düzenli olarak DGT izleme ve değerlendirmesi yapılır. DGT izleme ve değerlendirme çalışmaları; VSD hekimi, tüberküloz il koordinatörü, ilçe sağlık müdürü ve/veya il sağlık müdürlüğü tarafından yapılır. Yapılan izleme ve değerlendirme çalışmalarında sorunla karşılaşılan her hasta için tutanak tutulmalıdır. İzleme değerlendirme çalışmaları tamamlandıktan sonra rapor haline getirilerek Bakanlık tarafından istenildiğinde gönderilmek üzere arşivlenmelidir.

Tedaviyi terkten dönen (takip dışı kalıp dönen) olgularda UTS Sosyal Yardım Modülü ve SYDV başvuruları yeniden yapılır.

Tedavi başarısızlığı durumunda hastanın UTS ve Sosyal Yardım Modülündeki “tedavi durumu” tedavi başarısızlığı olarak sonuçlandırılır. Hasta tekrar yardım başvurusu yaptığında yeni kayıt açılır. UTS Sosyal Yardım Modülü’nde hastanın yeni tanı, tetkik ve tedavisine uygun “Tüberküloz Hastalık Türü” seçilir, tanı tarihi ve tedaviye başlama tarihi belirtilir. Bu kayıt sırasıyla tüberküloz il koordinatörü ve il sağlık müdürlüğü yetkilisinin onayına sunulur.

Tüberküloz hastalarının tedavi durumuna göre nakdi sosyal yardım alıp alamayacağı Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Tedavi Durumuna Göre Nakdi Sosyal Yardım Alma Durumu

Tedavi Durumu	Nakdi Sosyal Yardım Alma Durumu (ASHB’ ye Gönderilecek İleti)*
Tedaviye devam ediyor	Yardım alabilir
Tedavi tamamlama/Kür, ilaçsız kontrol döneminde	Yardım alabilir
Tedavi tamamlama/Kür, ilaçsız kontrol dönemi bitti	Yardım alamaz
Tedavi terk/Tedavi Başarısızlığı	Yardım alamaz
Tüberküloz değil	Yardım alamaz
Ölüm	Yardım alamaz
İlaçlarını 5 iş günü tıbbi gerekçe olmadan kullanmadı	Yardım (durduruldu) alamaz
Yurtdışı Nakil	Yardım alamaz

*2 ay üst üste yardım alamaz olarak ileti gittiğinde SYDV tarafından tekrar mütevelli heyetinin değerlendirmesi gerekmektedir.

8. Tedavi Süresinin Değişmesi

Tedavi süresinin değerlendirilmesinde Tüberküloz Tanı ve Tedavi Rehberi esas alınır. Nakdi yardım süresini etkileyen hususlar **tedavi durumu** ve **tüberküloz hastalık türüdür**. Tüberküloz hastalık türünün değişmediği, ancak standart tedavi süresinin uzadığı durumlarda (ilaç yan etkisi, ek hastalık vb.) yardım süresi değişmez, hastalık türüne uygun süre kadar yardım almaya devam eder.

9. Nakdi Sosyal Yardımın Durdurulması

Bir ay içinde toplam 5 (beş) iş günü tıbbi gerekçe olmadan DGT'si yapılmayan hastanın "Tedavi Durumu" alanı "İlaçlarını 5 İş Günü Tıbbi Gerekçe Olmadan Kullanmadı" olarak değiştirilir. Sosyal Yardım Modülünde, aynı takvim ayı içinde, hastanın DGT bilgisi güncellenir. Bu bilgi elektronik ortamda ASHB'ye gider ve ASHB tarafından yardım durdurulur. Yardımın durdurulduğu tarihten itibaren 2 ay dolmadan hasta tedaviye başlar ve uyum gösterir ise, sisteme giriş yapılarak "Tedavi Durumu" alanında "Tedaviye Devam Ediyor" işaretlenir.

5 iş günü tıbbi gerekçe olmadan DGT yapılmadığı VSD hekimi tarafından bildirildiği tarihten itibaren; 2 ay ve daha fazla geçmişse ve bu süreç boyunca video göndermemişse, Sosyal Yardım Modülünde hastanın tedavi durumu, "tedavi terk" olarak işaretlenir.

Nakdi yardımı iki kez durdurulmuş tüberküloz hastaları bir kez daha ilaçlarını 5 iş günü tıbbi gerekçe olmadan kullanmadıklarında nakdi sosyal yardımları kesilir.

10. Nakdi Sosyal Yardımın Sonlandırılması

Şartlı, düzenli nakdi sosyal yardım aşağıdaki durumlarda sonlandırılır:

1. Tedaviyi Terk/Tedavi Başarısızlığı
2. Tüberküloz Değil
3. Ölüm
4. HSYS'deki ödeme bitiş tarihi geçtiğinde
5. Yurtdışı Nakil

11. İkamet Değişikliği- Dosyanın Nakli Sonrası Sosyal Yardım Modülünde Kurum

Değişikliği

Sosyal yardım alan Tüberküloz hastası ikametgâh bölgesindeki vakıf üzerinden ödeme almaktadır. Yardım aldığı vakfın sınırları dışına ikametgâh adresini taşıması durumunda, yardım vakıf tarafından otomatik olarak durdurulmaktadır. Bu sebeple durdurulan yardım, yeni ikametgahın bulunduğu vakfa bir ay içerisinde başvuru yapıp kabul edilmesi halinde, bir sonraki ödeme döneminden itibaren devam etmektedir.

Sosyal yardım modülüne kayıt olmuş bir hastanın başka bir VSD'ye nakil edilebilmesi için UTS ve sosyal yardım modülündeki verilerinin güncel olması gerekir.

Kurumlar arası nakil; hastanın ikametgâh adresinin ve bağlı bulunduğu SYDV'nin değişmesi neticesinde yeni ikametgâh adresinin bulunduğu yerdeki VSD/SYDV bölgesine geçiş yapılması durumunda yapılmaktadır. Kurumlar arası nakil işlemleri, nakil giden/nakil alan kurumlar arasında iletişim kurularak başlatılır.

Nakil işlemleri iki şekilde yapılabilir.

- 1- Nakil eden VSD'deki hekim kurum değişikliği kararını, VSD'nin UTS'deki "nakil alındı" bilgisiyle başlatabilir. Tüm bu işlemler tamamlanıncaya kadar iki kurum tarafından da takip edilmelidir.
- 2- Hastayı nakil alan VSD hekimi, hastanın geldiği VSD ile iletişime geçerek resmi e-posta ile "(X) T.C. kimlik numaralı hasta (Y) VSD'sinden (Z) VSD'sine nakil alınmıştır" bilgisini göndererek de nakil işlemini başlatabilir. Mutlaka resmi telefonla da iletişim kurulmalıdır (Özellikle Tedavi tamamlama/Kür, ilaçsız kontrol döneminde kurum değişikliği yapılmak istendiğinde, UTS'de "nakil alındı" bilgisi, tedavi tamamlama/kür tarihi girilmesi nedeni ile yapılamayacaktır. Bu durumda nakil alan kurum tarafından resmi e-posta ile bildirim yapılmalı, nakil eden kurum, kurum değişikliği işlemlerine resmi e-posta bildirim ile başlamalıdır. Resmi e-posta arşivlenmeli, resmi makamlarca sorulduğunda gösterilmelidir).

Nakil eden VSD mesajı gördükten ve hastanın verilerini güncelledikten sonra Sosyal Yardım Modülünde Tedavi Durumunda "**İlaçlarını 5 iş günü tıbbi gerekçe olmadan kullanmadı/Kurum Değişikliği**" seçeneğini seçer. **Hareket geçmişinden ve resmi e-posta yolu üzerinden** kendi il koordinatörüne: "(X) T.C. kimlik numaralı hasta (Y) VSD'sinden (Z) VSD'sine nakil edilmiştir. Hasta UTS üzerinden .../.../..... tarihinde (Z) VSD'si tarafından nakil alınmıştır. Sosyal Yardım Modülündeki

bilgileri değiştirilmiştir.” mesajını gönderir. Resmi telefonla da bilgi vermelidir.

Nakil eden VSD'nin İl tüberküloz koordinatörü gerekli kontrollerini tamamlayarak Sosyal Yardım Modülünde nakil işlemini devam ettirir. Resmi telefonla da bilgi vermelidir.

İl Sağlık Müdürlüğü yetkilisi tüberküloz il koordinatöründen gelen nakil alındı bilgisi ve gerekli kontrolleri yaptıktan sonra Sosyal yardım modül ana sayfası üzerinde ilgili kişiye ait, işlemler kısmında kurum değişikliği bölümünde “İl” “ilçe” ve “VSD” kısmını seçer. Daha sonra “kaydet” yapar. Kurum değişikliği işlemleri yapılmış olur.

Nakil işlemleri iki şekilden herhangi birisi ile gerçekleştiği anda sosyal yardım kurum değişikliği mutlaka yapılmalıdır. Daha sonra Sosyal Yardım Modülüne yeni VSD-11'i yükleyerek, ikamet bilgileri dahil verilerini günceller. Hasta yeni ikamet ettiği ilçenin vakfına yönlendirilir. Nakil işlemleri 3 (üç) iş günü içinde sonuçlandırılır.

12. Kurumsal E-Posta ve Yazılım Destek

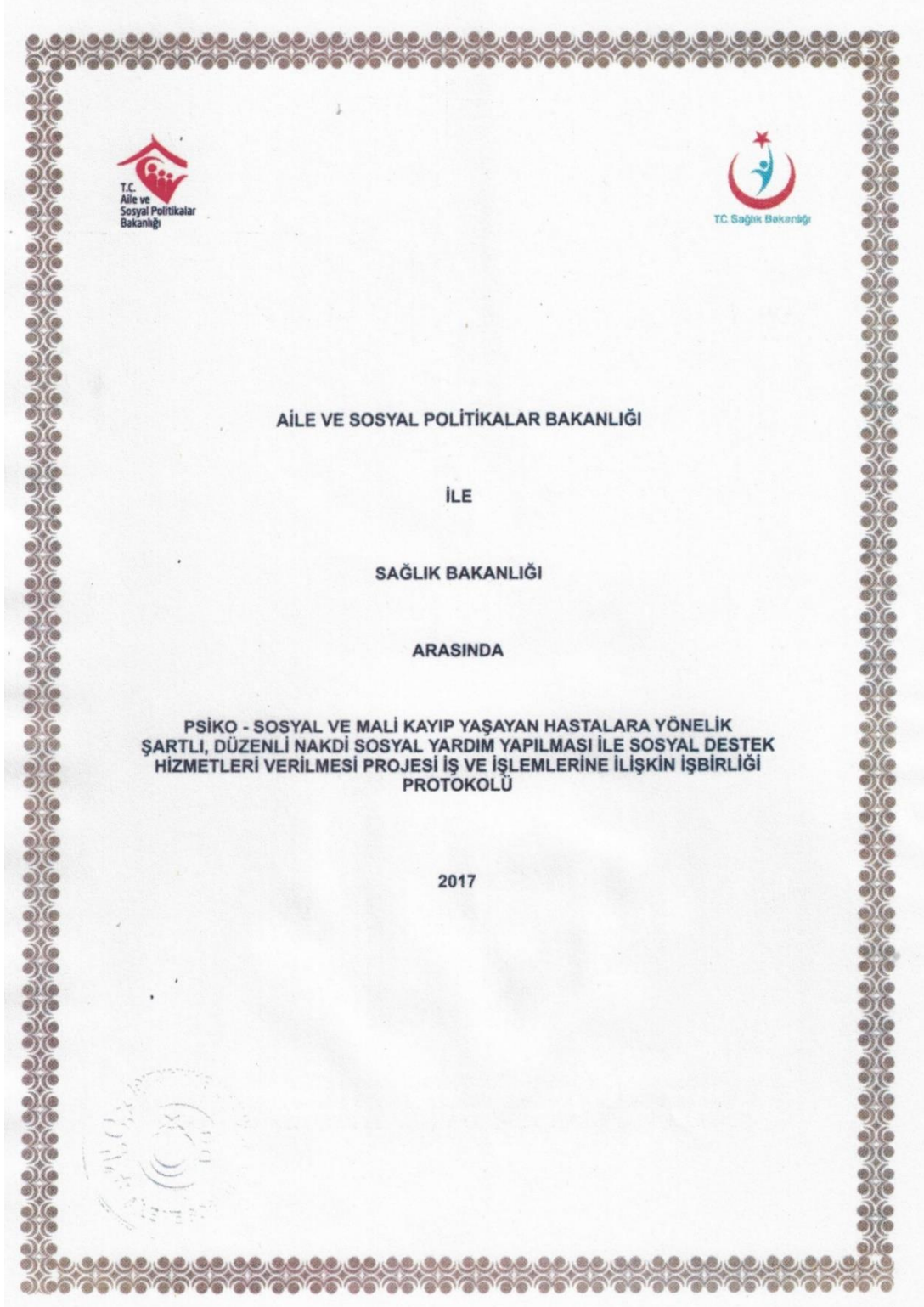
Sosyal yardım modülünde kullanılan e-postaların kurumsal olmasına dikkat edilmelidir. VSD hekimi kendi dispanseri için Sağlık Bakanlığınca tahsis edilmiş olan dispanser e-postasını, TB İl Koordinatörü iline tahsis edilmiş il koordinatörlüğü e-postasını ve/veya İl Sağlık Müdürlüğü yetkilisi kendi il sağlık müdürlüğü e-postasını kullanmalıdır.

13. Sosyal Yardım Modülü Kullanıcıları

Sosyal Yardım Modülü kullanıcıları, il/ilçe Sağlık Müdürlükleri tarafından yazılı olarak görevlendirilir. İl Sağlık Müdürlüğü il admini tarafından sosyal yardım modülünü kullanmak üzere yetkilendirilir.

Ç. EKLER

Ek 1- Sağlık Bakanlığı ile Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Arasında İmzalanan Protokol

**PSİKO - SOSYAL VE MALİ KAYIP YAŞAYAN HASTALARA YÖNELİK
ŞARTLI, DÜZENLİ NAKDİ SOSYAL YARDIM YAPILMASI İLE SOSYAL DESTEK HİZMETLERİ
VERİLMESİ PROJESİ İŞ VE İŞLEMLERİNE İLİŞKİN İŞBİRLİĞİ PROTOKOLÜ**

Amaç

MADDE 1 - İşbu Protokolün amacı psiko-sosyal ve mali kayıp yaşayan hastalara yönelik şartlı ve düzenli nakdi sosyal yardım yapılması ve sosyal destek hizmetleri verilmesi kapsamında Sağlık Bakanlığı ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının işbirliğine ilişkin iş ve işlemleri belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - İşbu Protokol Sağlık Bakanlığı ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının birlikte yürüteceği psiko-sosyal ve mali kayıp yaşayan hastalara ilişkin şartlı ve düzenli nakdi sosyal yardımı ve sosyal destek hizmetlerini kapsar.

Dayanak

MADDE 3 - İşbu Protokol 663 sayılı Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Karamamenin 2 nci, 39 uncu ve 40 ıncı maddesi ile 633 sayılı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Karamamenin 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan hükümlere dayanılarak hazırlanmıştır.

Kısaltmalar

MADDE 4 - İşbu Protokolde geçen;

- a) AKS: Adres Kayıt Sistemini,
- b) ASPB: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığını,
- c) BSYBS: Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi Sistemini,
- d) HSGM: Halk Sağlığı Genel Müdürlüğünü,
- e) HIV: Human Immunodeficiency Virusu,
- f) İM: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı İl Müdürlüklerini,
- g) SB: Sağlık Bakanlığını,
- h) SSPE: Subacute Sclerosing Panencephalitis Hastalığını,
- i) SYDTF: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonunu,
- j) SYDV: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarını,
- k) SHGM: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğünü,
- l) SBSGM: Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğünü,

ifade eder.

Tarafların Yükümlülükleri

MADDE 5 - (1) İşbu Protokol kapsamında Sağlık Bakanlığı;

- Mevzuatında yer alan görev, yetki ve sorumluluklar çerçevesinde hedef kitledeki hastaların tespiti ve düzenli takibi,
- Protokol kapsamındaki hastalıkların rapora bağlanması veya kayıt altına alınması, hasta ve hastalığa ilişkin gerekli bilgilerin elektronik ortamda ASPB ile paylaşılması ve bu bilgilerin güncellenmesi,
- Gerekli yazılımların (SBSGM ve HSGM ile) geliştirilmesinin sağlanması,
- Bu Protokol ile şartlı ve düzenli nakdi sosyal yardım yapılması ile psiko-sosyal destek hizmeti verilmesi kararlaştırılan;

1. Tüberküloz,
2. SSPE,
3. Belirli tıbbi ve sosyal kriterleri sağlayan HIV enfeksiyonu,
4. Belirli tıbbi kriterleri sağlayan ve evde bakıma muhtaç hale gelen kanser,
5. Belirli tıbbi kriterleri sağlayan nörolojik veya atrofik muskoler,
6. Belirli tıbbi kriterleri sağlayan endokrin ve metabolik,
7. Belirli tıbbi kriterleri sağlayan nadir,
8. Yardım yapılması konusunda mutabakata varılan diğer riskli, hastalıklara ilişkin tıbbi kriterlerin belirlenerek hastaların düzenli bir şekilde takip edilmesi,

• Şartlı ve düzenli nakdi sosyal yardım yapılması ve psiko-sosyal destek hizmetleri verilmesi önerilen hastaların, AKS'de kayıtlı olduğu yerleşim yerinin bulunduğu mahaldeki SYDV'ye yönlendirilmesi,

• Sosyal yardım yapılan hastalıklarda; hastalığın seyri, hasta üzerinde oluşan psikolojik ve fizyolojik etki, hastanın toplumsal uyum sorunu vb. belirgin özelliklerine ilişkin olarak ASPB'nin bu amaçla görevlendirdiği personelin bilgilendirilmesi,

ile yükümlüdür.

(2) İşbu Protokol kapsamında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı;

- Mevzuatında yer alan görev, yetki ve sorumluluklar çerçevesinde şartlı ve düzenli nakdi sosyal yardımın; değerlendirilmesi, bağlanması, ödenmesi, devamı, durdurulması ve kesilmesiyle ilgili iş ve işlemlerin yürütülmesi,
- SB'den işbu Protokol kapsamında gelen bilgileri değerlendirmek üzere bilişim sistemi hazırlanması,
- Bu Protokol kapsamında şartlı ve düzenli nakdi sosyal yardım yapılması ile psiko-sosyal destek hizmeti verilmesi öngörülen hastalara yapılacak şartlı ve düzenli nakdi sosyal yardım tutarı ve psiko-sosyal destek hizmetleri kriterlerinin belirlenmesi,
- Yardım yapılan hastaların ödeme bilgilerinin SB ile elektronik ortamda paylaşılması,
- İhtiyaç duyulan hastalara psiko-sosyal destek hizmeti verilmesi,

ile yükümlüdür.

Yardım Müracaatı ve Değerlendirme

MADDE 6 - Bu Protokol kapsamında yapılacak şartlı ve düzenli nakdi sosyal yardımdan yararlanmak için hastanın AKS'de kayıtlı yerleşim yerinin bulunduğu mahaldeki SYDV'ye müracaatı esastır. Yardım müracaatları gerekli durumlarda SB ile işbirliği içinde SYDV'lerin Mütevelli Heyetince karara bağlanır.

Psiko-Sosyal Destek Hizmeti ve Değerlendirilmesi

MADDE 7 - Psiko-sosyal destek hizmetleri kapsamında SB tarafından destek verilmesi uygun görülerek İM'ye sevk edilen dosyalar İM tarafından değerlendirilerek mevzuatı çerçevesinde kişiye verilecek hizmetler belirlenir.

Yürütme, Protokol Süresi, Değişiklik ve Fesih

MADDE 8 - (1) İşbu Protokolü SB ile ASPB işbirliği halinde yürütür. Bu Protokolün uygulaması süre ile sınırlandırılmamıştır.

(2) Protokolün kapsamının genişletilmesi, daraltılması veya herhangi bir nedenden dolayı meydana gelebilecek değişikliklerin Protokole yansıtılabilmesi amacı ile tarafların karşılıklı olarak anlaşmaları suretiyle Protokolden değişiklik yapılabileceği gibi ek Protokoller yapılarak da bu değişiklikler belirlenebilir.

(3) Taraflardan birinin en az 1 (bir) ay öncesinden diğer tarafa gerekçelerini de içerecek şekilde yazılı olarak bildirmesi suretiyle veya taraflarca sağlanacak yazılı bir mutabakat sağlanması durumunda Protokol sona erer.

(4) Bu Protokol, mevzuat değişiklikleri veya idari düzenlemeler nedeniyle uygulanamayacak olursa kendiliğinden feshedilmiş sayılacaktır. Bu durum karşı tarafa yazılı olarak bildirilir ve bildirim tarihinden 1 (bir) ay sonra bilgi akışı durdurulur.

(5) Her iki bakanlık kişisel verilerin/sağlık verilerinin korunması için mevzuatın gerektirdiği tedbirler alır.

Yürürlük

MADDE 9 - (1) Bu Protokol imzalandığı tarihte yürürlüğe girer.

(2) Bu Protokol, toplam 3 (üç) sayfa ve toplam 9 (dokuz) maddeden ibaret olup, 12./12./2017 tarihinde 2 (iki) nüsha olarak imzalanarak yürürlüğe girer. İmzalı nüshalardan bir tanesi SB'de ikincisi ASPB'de muhafaza edilir.

12/12/2017

Dr. Fatma Betül SAYAN KAYA
Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

12/12/2017

Dr. Ahmet DEMİRCAN
Sağlık Bakanı

Ek 2- Hasta Bilgilendirme ve Taahhüt Formu

TÜBERKÜLOZ HASTALARINA YÖNELİK ŞARTLI VE DÜZENLİ NAKDİ SOSYAL YARDIM PROGRAMI HASTA BİLGİLENDİRME VE TAAHHÜT FORMU

Sağlık Bakanlığı ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı arasında yapılan protokol gereğince; ihtiyaç sahibi tüberküloz hastalarına tedavilerini düzenli devam ettirebilmeleri amacıyla şartlı ve düzenli nakdi sosyal yardım yapılmaktadır. Bu kapsamda hastalara tedavileri devam ederken ve tedavileri sonrası mevzuatta belirlenen süreler boyunca, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan, Verem Savaşı Dispanseri Biriminde Ulusal Tüberküloz Sistemine kayıtlı, Sağlık Bakanlığınca tüberküloz hastaları için öngörülen ve Verem Savaşı Dispanseri hekiminin uygun gördüğü doğrudan gözetimli tedavi uygulamalarından birini kabul eden ve bu tedavi programına uyumlu olacağını taahhüt eden tüberküloz hastalarına nakdi yardım verilmektedir. Verem Savaşı Dispanseri tarafından nakdi yardım başvurusu oluşturulan hasta, ikamet ettiği il/ilçede valilik/kaymakamlık bünyesinde bulunan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'na başvuruda bulunmak zorundadır. Yardım talebinin değerlendirilmesi ve karara bağlanması Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'nın yetki ve sorumluluğundadır.

Tedavimi yalnızca doktorumun öngördüğü şekilde devam ettireceğimi ve tedaviye olan uyumumun belgelendirilmesi için gerekirse fotoğraf, video gibi uzaktan tedavi uygulamalarında kullanılan materyallerin teminine izin vereceğimi taahhüt ediyorum. Bu koşullardan herhangi birini yerine getirmediğim ve doktorum tarafından benim için önerilen tedavi planına uymadığım zaman alacağım maddi yardımın kesileceği bilgisi verildi. Maddi yardımın kesilmesi durumunda herhangi bir hak iddia etmeyeceğim.

Bu yazılı belgenin tamamını okudum/okuma bilmediğim için anlaşılır şekilde bana okundu/tercüme edilerek açıklandı; anladım ve kabul ediyorum. Bu formun bir kopyasını aldım.

Tarih: ... / ... / ...
(Hasta veya kanuni temsilcisi)
Adı-Soyadı:
T.C. Kimlik No:
İmza:

VSD Adı:
VSD Hekiminin Adı Soyadı:
İmza:

NOT: Bu form nakdi sosyal yardıma başvuran hastalara 2 nüsha olarak imzalatılmalıdır. Birisi hastanın dosyasına konulmak üzere ilgili VSD personeli tarafından alınır. Diğer nüsha hasta ya da kanuni temsilcisine verilir.